

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ
МАЛОВАЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ
ВИСНОВОК

14 вересня 2021 року

Київ

за результатами перевірки відомостей, викладених у повідомленні судді Господарського суду Харківської області Жигалкіна Івана Павловича про втручання у його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя

До Вищої ради правосуддя 26 серпня 2021 року за вхідним № 3554/0/6-21 надійшло повідомлення судді Господарського суду Харківської області Жигалкіна І.П. про втручання у його діяльність як судді щодо здійснення правосуддя.

Протоколом автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя 26 серпня 2021 року № 3554/0/6-21 вказане повідомлення передано члену Вищої ради правосуддя Маловацькому О.В. для проведення перевірки.

Під час перевірки встановлено наступне.

У повідомленні зазначено, що в провадженні судді Господарського суду Харківської області Жигалкіна І.П. перебуває справа № 922/1690/21 за позовом до про стягнення суми заборгованості у розмірі 4 749 869,27 гривень, а також судових витрат.

Ухвалою Господарського суду Харківської області від 2 червня 2021 року зазначену позовну заяву прийнято до розгляду, відкрито провадження у справі, розгляд якої вирішено здійснювати за правилами загального позовного провадження з повідомленням сторін та призначенням підготовчого засідання на 17 червня 2021 року. Ухвалою суду від 1 липня 2021 року продовжено строк проведення підготовчого провадження до 4 серпня 2021 року, судом надано учасникам справи та їх уповноваженим представникам час на подання відповідних доказів, пояснень, доводів щодо обставин справи.

22 липня 2021 року постановлено ухвалу, якою повернуто без розгляду заяву ТОВ «Луцька аграрна компанія» про залучення до участі у справі у якості третьої особи, відмовлено в задоволенні заяви про призначення почеркознавчої експертизи, закрито підготовче провадження та призначено справу до судового розгляду по суті в судовому засіданні 3 серпня 2021 року.

Як зазначає суддя, 18 серпня 2021 року представником – адвокатом Анікіною К.Є. через канцелярію суду була подана заява про відвід судді Жигалкіна І.П. від розгляду справи № 922/1690/21 у зв'язку з порушенням порядку визначення судді для розгляду справи. У заяві вказано, що «суддя Жигалкін І.П. та позивач разом навчались в

Національній юридичній академії імені Ярослава Мудрого та є студентськими друзями», а це, на думку заявниці, свідчить про упередженість судді.

Суддя Жигалкін І.П. вказав, що у підготовчому провадженні приймали участь ще два представники відповідача , від яких після призначення судового розгляду на 3 серпня 2021 року надійшли клопотання про перенесення судового засідання у зв'язку із підозрою наявності COVID-19. На час звернення із повідомленням підтвердження цих обставин суду не надано.

Суддя Жигалкін І.П. також звернув увагу на факт, що після розподілу згаданої справи у його провадження від телекомпаній почали надходити дзвінки на робочий телефон про присутність журналістів у залі судового засідання під час розгляду справи.

На думку судді, в діях уповноважених представників відповідача вбачається зловживання процесуальними правами та тиск на суд з метою затягування процесу, привернення уваги, зміни складу суду.

Крім того, посилення представником відповідача – адвокатом Анікіною К.Є. у поданій заяві про відвід на наявність у неї певної інформації, викликає занепокоєння судді Жигалкіна І.П. та свідчить, на його думку, про втручання у приватне життя. А дії щодо збирання інформації мають ознаки кримінального правопорушення.

Суддя вважає, що дії представника відповідача адвоката Анікіної К.Є. щодо подання заяви про відвід та щодо збору інформації про суддю стосуються розгляду справи № 922/1690/21 та є засобом тиску на суддю.

У зв'язку з наведеним суддя Жигалкін І.П. просить Вищу раду правосуддя вжити відповідні заходи реагування, передбачені чинним законодавством.

Оцінюючи відомості, викладені у повідомленні судді Господарського суду Харківської області Жигалкіна І.П. про втручання в його діяльність щодо здійснення правосуддя, а також встановлену під час перевірки інформацію необхідно зазначити таке.

Відповідно до пунктів 1 та 2 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, незалежність судових органів гарантується державою та закріплюється в конституції або законах країни. Судові органи вирішують передані їм справи безсторонньо, на основі фактів та відповідно до закону, без будь-яких обмежень, неправомірного впливу, спонуки, тиску, погроз або втручання, прямого чи непрямого, з будь-якого боку і з будь-яких би то не було причин.

Положеннями статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачено, що метою забезпечення незалежності судової влади є гарантування кожній особі основоположного права на розгляд справи справедливим судом тільки на законній підставі та без будь-якого стороннього впливу.

Незалежність судової влади є головною умовою забезпечення верховенства права, ефективного захисту прав і свобод людини та громадянина, юридичних осіб, інтересів суспільства й держави.

Незалежність і недоторканність суддів гарантуються статтями 126 та 129 Конституції України, якими встановлено, що судді при здійсненні правосуддя незалежні й керуються верховенством права.

Згідно зі статтею 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Суддя здійснює правосуддя на основі Конституції і законів України, керуючись при цьому принципом верховенства права. Втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя забороняється і має наслідком відповідальність, установлену законом.

Суддя пов'язує втручання у його діяльність щодо здійснення правосуддя з діями представника відповідача щодо подання заяви про відвід та з посиланням у заяві про відвід на наявність інформації про суддю щодо його знайомства з позивачем.

Слід зазначити, що право на розгляд справи безстороннім судом, встановленим законом, гарантується статтею 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Однією із процесуальних гарантій права на розгляд справи безстороннім судом є забезпечення процедури відводу судді у ситуації, коли суддя має особистий інтерес у результаті розгляду справи, має конфлікт інтересів або іншим чином упереджений стосовно будь-якої особи, яка бере участь у справі.

Право подавати заяву про відвід судді є однією з гарантій законності здійснення правосуддя і об'єктивності та неупередженості розгляду справи та не може розцінюватися як втручання у діяльність судді зі здійснення судочинства чи намір схилити суддю до ухвалення певного судового рішення або вчинення певних дій.

Разом із тим звернення осіб, які беруть участь у справі, до суду з необґрунтованими клопотаннями та заявами про відвід можуть свідчити про зловживання процесуальними правами, наданими чинним законодавством. А тому суд має реагувати на такі випадки самостійно у порядку, визначеному процесуальним законом.

Отже відсутні підстави стверджувати, що представник відповідача – адвокат Анікіна К.Є. діяла з метою перешкодити виконанню суддею професійних обов'язків або схилити його до винесення неправосудного рішення.

Посилання у заяві про відвід на факт наявності у заявниці певної інформації про суддю не дає достатніх підстав для висновку про втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя.

Вища рада правосуддя дотримується правової позиції, згідно з якою реалізація особами передбачених законом прав, за відсутності ознак

зловживання ними, не може бути розцінена як втручання у діяльність судді щодо здійснення правосуддя.

Між тим, обставини та факти, про які повідомляють судді, звертаючись до Вищої ради правосуддя з відповідними повідомленнями про втручання в їхню діяльність як суддів щодо здійснення правосуддя, оцінюються за їх власним внутрішнім переконанням, при цьому проведення перевірки таких повідомлень та ухвалення відповідних рішень належить до виключних повноважень Вищої ради правосуддя у порядку, передбаченому статтею 73 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Слід зазначити, що за змістом статей 33, 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки. Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється кваліфікаційно-дисциплінарною комісією адвокатури за адресою робочого місця адвоката, зазначеною в Єдиному реєстрі адвокатів України.

З огляду на викладене, суддя не позбавлений можливості звернутися до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, якщо вважає, що його дії під час розгляду справи були протиправними, виходили за межі закону, або такими, що порушують Правила адвокатської етики.

Слід звернути увагу, що відповідно до статей 1, 2, 6 Кодексу суддівської етики, затвердженого XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

Суддя має уникати будь-якого незаконного впливу на його діяльність, пов'язану зі здійсненням правосуддя.

Суддя зобов'язаний протистояти спробам не процесуального впливу на його діяльність зі здійснення правосуддя та діяти у відповідності з присягою – здійснювати правосуддя об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону.

Враховуючи, що під час проведення перевірки обставин, повідомлених суддею, не виявлено загроз для ухвалення справедливих і безсторонніх рішень у конкретній справі, дійшов висновку про відсутність підстав для вжиття Вищою радою правосуддя заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя за повідомленням судді Господарського суду Харківської області Жигалкіна Івана Павловича.